

Un paradís on només es coneix la part més benigna de la civilització britànica

Kenneth Grahame, *El vent entre els salzes*. Traducció de Jordi Arbonés. Il·lustracions d'Ernest H. Shepard. Edhasa, *Clàssics Moderns*. Barcelona, 1991.

És ben difícil determinar l'origen i les motivacions del primer impuls de l'activitat literària: la frivolitat de la fama, el reconeixement erudit, la urgència personal d'expressar-se i, potser, per a alguns il·lusos, el desig insensat d'arreglar una bona suma. En aquest sentit, Kenneth Grahame és una excepció: quan va agafar la ploma per escriure el primer dels contes d'*El vent entre els salzes*, ho va fer perquè volia ser un bon pare i intentava donar al seu fill Alastair tot allò que ell havia trobat tant a faltar en la seva joventut.

M'explicaré. Kenneth Grahame va néixer a Edimburg l'any 1859 al si d'una família de posició mitjana. La seva mare va morir quan ell tenia cinc anys i aleshores, juntament amb els seus germans, va anar a viure amb la seva àvia, en un poble a prop del Tàmesi. Tot i que ell volia iniciar els estudis universitaris, la seva família el va forçar, al·legant raons econòmiques, a treballar com a caixer al Banc d'Anglaterra, entitat de la qual va arribar a ser el secretari.

Adolorit per la intransigència del seu pare, va voler oferir al seu fill el caliu i la bonhomia d'un pare afectuós i comprensiu. Al vespre, quan Alastair ja era al llit, li agradava d'explicar-li contes i, fins i tot quan el nen va anar a col·legi, va voler manenir aquest costum escrivint-li llargues cartes que relataven les aventures dels protagonistes de les seves històries: el simpàtic quartet de bestioles format pel Talp, el Rat d'Aigua, el Teixó i el Gripau.

Més endavant, l'any 1908, encoratjat pels seus amics, entre els quals es comptaven escriptors de renom com ara Tennyson, Browning i Ruskin, va publicar un recull d'aquests relats titulat *El vent entre els salzes*, que en poc temps es va convertir en un clàssic de la literatura anglesa. Se'n van fer moltes edicions, algunes de les quals deliciosament il·lustrades, cosa que no ha d'estranyar si tenim en compte la tirada i la gràcia que tenen els anglesos a l'hora de dibuixar animals. A més, basant-se en aquests contes, l'any 1930, un escriptor dramàtic, A.A. Milne, en va fer una obra teatral que, encara ara, s'acostuma a representar pels volts de Nadal. I

Fotograma de la popular sèrie de televisió que reproduïa els contes de Kenneth Grahame

per si encara no era prou popular, se'n va fer una adaptació televisiva que vam tenir l'oportunitat de veure no fa gaire. Així, doncs, tot i que el seu nom no ens resulti gaire familiar i a alguns, fins i tot, els sembli un perfecte desconegut, Kenneth Grahame és, particularment al Regne Unit, un mite de la literatura infantil i juvenil, digne d'anar de bracet amb Perrault, els germans Grimm o Hans Christian Andersen.

Un idíl·lic reducte natural

Grahame, que havia odiat de tot cor el brogit i el tràfec de la ciutat de Londres, on la seva activitat professional l'havia obligat a fixar la residència, situà els contes d'*El vent entre els salzes* en un marc idíl·lic: una plàcida prada anglesa solcada per un rierol cristal·lí on viuen les entranyables bestioles protagonistes dels relats. L'originalitat de Grahame rau en la caracterització dels personatges, als quals atribueix no tan sols qualitats humanes, com van fer Isop i els seus seguidors, sinó també costums, dèries, emocions i activitats amb les quals no podem sinó identificar-nos: el Talp, que és un pèl mandrós, deixa el seu cau a mig

emblanquinar i se'n va, saltironejant, a prendre el sol primaveral a la riba del riu, i l'encanten els pícnic amb llonganisses i formatge que li prepara el seu amic, el responsable Rat d'Aigua, el qual té una gran facilitat per a la versificació; el Teixó, per la seva banda, és, pel seu seny, el més respectat dels animals del bosc, amb els menuts sempre és molt afectuós i quan a l'hivern van a casa seva sempre els acull amb un plat de cereals a la vora de la llar de foc; i el darrer, el Gripau, és un arraujat que fuma cigars i que es deleixa per conduir els cotxes a tota velocitat, però, a pesar de la seva arrogància, és el més simpàtic i sempre es fica en embolics. Són, doncs, animals amb armilla i barret, bestioles que saben fer anar un obrellaunes, un llum d'oli, un automòbil o, si s'escau, una locomotora; i tanmateix alguna cosa els diferencia dels humans que ells han conegut: són bons, benèvols i solidaris amb els de la seva colla. Que algú —els petits ericçons, el lludrigó extraviat...— té problemes, sap que pot acudir-hi i que ells correran a ajudar-lo.

Kenneth Grahame, un ciutadà londinenc que hauria preferit viu-

re enmig de la natura, un empleat de banca que no ho hauria volgut ser, va imaginar un petit paradís sense maldat que conegués de la civilització el vessant més benigne: els pastissos, el te, els cigars i la tradicional cortesia britànica. Tot plegat fa d'*El vent entre els salzes* una lectura divertida i refrescant que ens retorna al millor de la infantesa: als contes emocionants que no fan por, perquè no tenen a repartiment ni llops, ni bruixes, ni tampoc monstruosos gegants; a les faules lleugeres en què l'entreteniment és més important que la moralitat; a les històries transparents de què, la veritat, Freud ben poca cosa hauria pogut dir...

Agradables, entretinguts, encisadors, els relats d'aquest volum que ens arriba ara en una traducció impecable de Jordi Arbonés amb les il·lustracions que Ernest H. Shepard realitzà per a una edició de l'any 1931 d'aquesta obra faran les delícies dels lectors que sàpiguen superar la sorpresa de trobar un clàssic juvenil en un col·lecció tradicionalment adreçada a un públic adult, i vulgui afegir-hi la dosi justa d'innocència que cal perquè la faula faci el seu efecte. ■